

Haldustrahvimenetluse seadus

§ 1. Seaduse reguleerimisala

Käesolev seadus sätestab haldustrahvi kehtestamise ja määramise alused ning korra.

§ 2. Haldustrahv

(1) Haldustrahv käesoleva seaduse tähenduses on rahaline karistus, mida võib kehtestada ja määrata õigusaktidest tulenevate nõuete rikkumise (edaspidi *õigusrikkumine*) eest käesolevas seaduses ettenähtud tingimustel ja korras.

(2) Haldustrahvi võib kehtestada seadusega järgmistel juhtudel:

1) õigusrikkumise eest, mille puhul näeb Euroopa Liidu õigus ette rahalise karistuse, mille minimaalne ülemmäär ületab Eesti õiguses ettenähtud väärteotrahvi ülemmäära või mille arvutamise alustest tulenevalt võib trahvisumma Eesti õiguses ettenähtud väärteotrahvi ülemmäära ületada;

2) sama valdkonna muu õigusrikkumise eest, mis on olemuslikult sarnane käesoleva lõike punktis 1 nimetatud õigusrikkumisega.

(3) Haldustrahvi määr ja käesoleva seaduse erisused nähakse ette nendes seadustes, millega kehtestatakse Eesti õiguses Euroopa Liidu õigusaktidest tulenevad nõuded (edaspidi *asjaomane seadus*).

(4) Haldustrahvi võib kehtestada juriidilisele isikule või Euroopa Liidu õigusaktist tulenevalt füüsilisele isikule.

§ 3. Haldustrahvi eesmärk ja määramise üldised alused

(1) Haldustrahvi eesmärk on karistada õigusrikkumise eest eesmärgiga heidutada isikut toime panemast õigusrikkumisi ning motiveerida teda kasutusele võtma meetmeid õigusrikkumiste ärahoidmiseks.

(2) Haldustrahvi võib määrata, kui see on käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud eesmärkide saavutamiseks vajalik ja muud meetmed ei ole piisavad.

(3) Haldustrahvi võib määrata sellise asjaomases seaduses või Euroopa Liidu määruses sätestatud nõude rikkumise korral, mille puhul on haldustrahvi määramise võimalus asjaomase seadusega ette nähtud.

(4) Haldustrahvi ei tohi määrata sellise teo eest, mis ei olnud teo toimepanemise ajal kehtinud seaduse kohaselt karistatav.

(5) Haldustrahv määratakse teo toimepanemise ajal kehtinud seaduse järgi.

(6) Seadusel, mis välistab teo karistatavuse haldustrahviga, vähendab haldustrahvi määra või muul viisil leevendab isiku olukorda, on tagasiulatuv jõud isiku suhtes, kellele ei ole selle teo eest jõustunud otsusega haldustrahvi määratud.

(7) Seadusel, mis tunnistab teo haldustrahviga karistatavaks, suurendab haldustrahvi määra või muul viisil halvendab isiku olukorda, ei ole tagasiulatuvat jõudu.

(8) Haldustrahvimenetluse läbiviimisel kohaldatakse menetlustoimingu ajal kehtivat õigust.

(9) Haldustrahvi võib määrata võlaõigusseaduse § 104 lõigetes 3–5 sätestatud süü esinemisel.

(10) Haldustrahvi võib määrata ka juriidilise isiku õigusjärglasele, juriidilisele isikule, kes jätkab teise juriidilise isiku majandustegevust, ning juriidilisele isikule tema valitseva mõju all oleva teise juriidilise isiku õigusrikkumise eest.

(11) Haldustrahvi ei määrata haldusorganile, kelle üle on võimalik teha haldusjärelevalvet Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ alusel. Käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud juhul võib menetleja teha noomituse ja vajaduse korral pöörduda sobivate meetmete rakendamiseks õigusrikkumise toime pannud haldusorganist kõrgemal seisva asutuse, isiku või kogu poole.

§ 4. Menetlusalune isik ja tema esindamine

(1) Haldustrahvimenetluses on menetlusalune isik juriidiline või füüsiline isik, kelle suhtes viiakse läbi haldustrahvimenetlust.

(2) Kui menetlusalune isik on juriidiline isik, on tema seaduslikul esindajal kõik esindatava õigused ning ta võib anda esindatava nimel selgitusi ja ütlusi, esitada taotlusi ja vastuväiteid.

(3) Esindusõigus antakse haldustrahvimenetluses kirjaliku volitusega.

(4) Esindusele kohaldatakse tsiviilseadustiku üldosa seaduse sätteid.

§ 5. Haldustrahvi menetleja

(1) Haldustrahvi menetlev ja määrav pädev organ on organ, kes teostab riiklikku ja haldusjärelevalvet asjaomases seaduses sätestatud nõuete täitmise üle (edaspidi *menetleja*).

(2) Haldustrahvi menetleja kinnitab nende ametikohtade loetelu, millel töötav ametnik on pädev haldusorgani nimel haldustrahvimenetluses osalema. Sellisele ametikohale võib nimetada isiku, kellel on piisavad teadmised ja oskused riikliku ja haldusjärelevalve ning haldustrahvimenetluse läbiviimiseks.

(3) Euroopa Liidu määruse või asjaomase seaduse alusel võib Eesti Vabariigi territooriumil Eesti menetleja järelevalve all haldustrahvi menetleda teise riigi pädev haldusorgan käesoleva seaduse kohaselt.

§ 6. Haldustrahvimenetluse üldised alused

(1) Haldustrahviasia lahendatakse käesolevas seaduses ettenähtud menetlusnõudeid järgides otstarbekalt, eesmärgipäraselt ja efektiivselt, kohaldades õiguspärase kaalutluse piires haldustrahvimenetluse meetmeid paindlikult.

(2) Haldustrahvimenetlus algatatakse, kui ilmnenud asjaolud viitavad, et toime on pandud õigusrikkumise tunnustega tegu, ning menetluse algatamist õigustab eeldatava rikkumise raskus ja avalik menetlushuvi. Haldustrahvimenetluse võib algatada ka riikliku või haldusjärelevalve menetluse käigus.

(3) Menetleja võib jätta haldustrahvimenetluse otstarbekuse kaalutlusel algatamata või selle lõpetada, lähtudes muu hulgas järgmisest olemasolevast teabest:

1) õigusrikkumise laad, raskus, ulatus, kestus ja tagajärg, sealhulgas mõjutatud subjektide hulk ja neile tekitatud kahju või nende saadud kasu suurus;

2) menetlusaluse isiku süü õigusrikkumise toimepanemisel;

3) menetlusaluse isiku koostöö järelevalveasutusega ja tema võetud meetmed õigusrikkumise ärahoidmiseks või kõrvaldamiseks ning kahju ärahoidmiseks või tekitatud kahju heastamiseks;

4) menetlusaluse isiku varasemad samalaadsed õigusrikkumised ning tema varasem käitumine järelevalvemenetluses;

5) haldustrahvimenetluse läbiviimiseks olemasolev avalik menetlushuvi.

(4) Tegevuse õigusliku aluse valiku riikliku või haldusjärelevalve menetluse või haldustrahvimenetluse vahel määrab meetme objektiivne eesmärk või menetleja tahe ning käesoleva seaduse §-s 3 sätestatu.

(5) Kui haldustrahvimenetluse käigus selgub avalikku korda ähvardav oht või avaliku korra rikkumine, on lubatud ohu tõrjumiseks ja rikkumise kõrvaldamiseks rakendada käesoleva seaduse meetmeid, kui see on asjaolusid arvestades asjakohane ja vajalik.

(6) Kui samal ajal toimub haldustrahvimenetlus ja riikliku või haldusjärelevalve menetlus ning käesoleva seaduse järgse meetme rakendamise tõttu on ohu tõrjumine või rikkumise kõrvaldamine raskendatud või võib muutuda võimatuks, eelistatakse ohu tõrjumist ja rikkumise kõrvaldamist.

(7) Haldustrahvimenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse §-e 3 ja 4, § 5 lõikeid 4 ja 6, § 6, § 7 lõikeid 3 ja 4 ning §-e 8, 10, 12, 45, 54, 58 ja 59.

(8) Isikul on kohustus taluda tema suhtes kohaldatavaid haldustrahvimenetluse meetmeid. Selle tagamiseks on menetlejal õigus teha ettekirjutus ning rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud alusel ja korras. Sunniraha ülemmäär on 9600 eurot, kui asjaomasel seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud sunniraha ei määrata käesoleva seaduse § 3 lõike 11 esimeses lauses viidatud riigi haldusorganile.

§ 7. Toimik ja protokollimine

(1) Haldustrahvimenetluse toimingud protokollitakse.

(2) Protokoll peab sisaldama vähemalt haldusmenetluse seaduse § 18 lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmeid.

(3) Menetlusalusel isikul on õigus tutvuda toimikuga ja saada dokumentidest koopiaid.

(4) Haldustrahvimenetluse toimiku pidamine on kohustuslik. Toimik koostatakse haldusmenetluse seaduse §-s 19 sätestatud alustel ja korras.

(5) Kuni käesoleva seaduse §-s 15 sätestatud ärakuulamiseni võib menetleja piirata menetlusaluse isiku õigust toimikuga tutvuda, kui piiramine on vältimatu seetõttu, et vastasel juhul võib olla märkimisväärselt raskendatud või võimatu välja selgitada õigusrikkumise asjaolusid või koguda tõendeid.

§ 8. Tõendid

(1) Tõendiks haldustrahvimenetluses on igasugune teave, mille alusel teeb menetleja kindlaks asja õigeks lahendamiseks olulised, sealhulgas süüstavad ja õigustavad asjaolud, või nende puudumise.

(2) Tõendiks võib olla haldusmenetluse seaduse § 38 lõikes 2 sätestatu.

§ 9. Tõendamine ja tõendite kogumine

(1) Haldustrahvi määramise aluseks olevate asjaolude tõendamise kohustus on menetlejal.

(2) Menetlejal on õigus teavet ja tõendeid nõuda menetlusaluselt isikult ning muudelt isikutelt.

(3) Tunnistajale on haldustrahvimenetluses osalemine kohustuslik.

(4) Tunnistaja ja eksperdi kaasamisele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse § 39, arvestades käesoleva paragrahvi erisusi.

(5) Menetlusalusel füüsilisel isikul on haldustrahvimenetluses õigus keelduda teabe ja ütluste andmisest ning muude tõendite esitamisest. Muul füüsilisel isikul on õigus keelduda teabe ja ütluste andmisest ning muude tõendite esitamisest juhul, kui see võib teda või tema kriminaalmenetluse seadustiku §-s 71 nimetatud lähedast süüstada haldustrahvi- või süüteomenetluses. Sellest õigusest tuleb füüsilist isikut teavitada.

(6) Kui menetlusalune isik tugineb enda majandus- ja kutsetegevust puudutavatele õigustavatele väidetele, peab ta neid tõendama, kui tõendid on talle mõistliku pingutusega kättesaadavad, või viitama tõendi asukohale.

(7) Tõendite kogumisel ei või menetleja sundida menetlusalust isikut õigusrikkumist omaks võtma.

(8) Tõendite kogumisel võib menetleja jäädvustada olukorda pilti või heli salvestava seadmega ning teha dokumentidest koopiaid. Kui tõend on arvutis või muul andmekandjal, võib menetleja teha selles sisalduvatest andmetest ja dokumentidest koopiaid.

§ 10. Tõendite kasutamine muus menetluses

(1) Kui tõend haldustrahvi määramise aluseks oleva õigusrikkumise kohta, sealhulgas selle toimepanemise aja, koha, viisi või muude asjaolude kohta, on saadud riikliku või haldusjärelevalve või muu menetluse käigus, võib see olla haldustrahvimenetluses iseseisvaks tõendiks, kui selle kasutamisega ei rikuta menetlusaluse isiku õigusi.

(2) Menetleja ei või koguda tõendeid käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riikliku või haldusjärelevalve või muu menetluse käigus, kui selle ainsaks eesmärgiks on tõendi kasutamine haldustrahvimenetluses.

(3) Haldustrahvimenetluse käigus kogutud tõendeid võib kasutada riikliku või haldusjärelevalve või muus menetluses vastavalt kohalduvale menetlusõigusele.

(4) Kui asjaomane seadus näeb ette menetlusaluse isiku kohustuse riiklikus või haldusjärelevalves teatud viisil tegutseda, sealhulgas teatada asjaoludest ja rikkumisest ning esitada tõendeid, ei või selle käigus saadud tõendeid haldustrahvimenetluses kasutada juhul, kui isikul oleks olnud haldustrahvimenetluses õigus keelduda tõendite esitamisest käesoleva seaduse alusel.

§ 11. Menetlusaluse isiku õigused haldustrahvimenetluses

(1) Menetlusalusel isikul on haldustrahvimenetluses lisaks käesoleva seaduse muudes paragrahvides sätestatud õigustele järgmised õigused:

1) õigus saada üksikasjalikku teavet eeldatava õigusrikkumise kohta;

2) õigus teada menetlustoimingu eesmärki;

3) õigus esindaja osavõtule ja abile;

4) õigus tõlkele väärteomenetluse seadustiku §-s 24 sätestatud korras;

5) õigus anda sobivas vormis ütlusi ja selgitusi ning esitada taotlusi, vastuväiteid ja tõendeid.

(2) Kui menetlusalune isik jääb mõjuva põhjuseta ilmutata menetlustoimingule, kuhu ta on kutsutud või mille juures tal on võimaldatud osaleda, võib menetlustoimingu teha tema kohalolekuta.

§ 12. Haldustrahvimenetluse algus

(1) Haldustrahvimenetlus algab esimese menetlustoiminguga.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud menetlustoimingust teavitatakse menetlusalust isikut viivitamata.

(3) Menetleja esitleb ennast arusaadavalt menetlusalusele isikule, esitab tema soovil oma pädevust tõendava dokumendi (ametitõendi) ja annab selgitusi kohaldatava meetme kohta.

(4) Menetlusalusele isikule selgitatakse tema õigusi ja kohustusi menetluses vähemalt käesoleva seaduse §-s 11 sätestatud ulatuses.

(5) Haldustrahvimenetluses võib teha esmaseid toiminguid ilma menetlusalust isikut menetlusest teavitamata, kui isik ei ole teada või on põhjust arvata, et pärast tema teavitamist muutub tõendite kogumine tema või muu isiku tegevuse tõttu võimatuks.

(6) Kui langeb ära käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud alus, tuleb menetlusalust isikut viivitamata teavitada ja esitada käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmed.

§ 13. Menetlusaluse juriidilise isiku jagunemise, ühinemise ja registrist kustutamise kande tegemise keeld

(1) Kohus võib menetleja taotlusel määrusega keelata menetlusaluse juriidilise isiku jagunemise, ühinemise ja registrist kustutamise kande tegemise, kui tekib kahtlus, et sellise tegevuse eesmärgiks on kõrvale hoida haldustrahvimenetlusest või muuta haldustrahviotsuse täitmine võimatuks.

(2) Kui juriidilise isiku suhtes jõustub haldustrahviotsus, lõpetab halduskohus menetlusaluse isiku taotlusel määrusega käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud keelu, välja arvatud juhul, kui keelu jätkumine on vajalik haldustrahviotsuse täitmise tagamiseks.

(3) Halduskohus teavitab viivitamata Tartu Maakohtu registriosakonda juriidilise isiku jagunemise, ühinemise ja registrist kustutamise kande tegemise keelust ja selle lõpetamisest.

(4) Kui haldustrahvimenetlus juriidilise isiku suhtes lõpetatakse, lõpeb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud keeld. Menetleja teavitab viivitamata keelu lõppemisest Tartu Maakohtu registriosakonda.

§ 14. Haldustrahvimenetluse erimeetmed

(1) Asjaolude tuvastamiseks, asja õigeks lahendamiseks vajalike andmete ja tõendite saamiseks või haldustrahvimenetluse tagamiseks võib menetleja korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras kohaldada sama seaduse §-s 30, § 31 lõikes 1, §-des 32, 44 ja 49–51 ning § 52 lõike 1 punktis 5 sätestatud erimeetmeid, arvestades käesoleva paragrahvi erisusi.

(2) Korrakaitseaduse § 31 lõikes 1 sätestatud meetme kohaldamisel lähtutakse sama paragrahvi lõikest 2. Lisaks võib menetleja kutsuda isiku enda juurde.

(3) Korrakaitseaduse §-s 44 sätestatud meetme kohaldamisel võib menetleja keelata isikute läbipääsu kindlaksmääratud ajal kindlaksmääratud kohast või juurdepääsu sellele kohale või asjale, sealhulgas pitseerida ruumi, selle osa või asja. Võimaluse korral tuleb säilitada isiku juurdepääs tema elu- või tööruumile.

(4) Korrakaitseaduse §-s 51 sätestatud meetme kohaldamisel on elu- või äriruumi valduse läbivaatus lubatud ainult läbivaadatava ruumi asukoha järgse halduskohtu eelneval loal, välja arvatud juhul, kui luba ei saa taotleda menetlustoimingu kiireloomulisuse tõttu. Kui luba ei saa taotleda enne valduse läbivaatust, on menetleja kohustatud selle taotlema viivitamatult tagantjärele.

(5) Lisaks korrakaitseaduse § 52 lõike 1 punktis 5 sätestatud olukordadele võib menetleja võtta vallasasja läbivaatuseks hoiule dokumendid, arvuti ja muud esemed juhul, kui asja õigeks lahendamiseks oluliste asjaolude tuvastamine või andmete või tõendi saamine ei ole kohapeal võimalik või on oluliselt raskendatud. Vallasasi tuleb pärast tõendi saamist viivitamatult tagastada.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud erimeetme kohaldamisel võib kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatult vajalik. Vahetut sundi kohaldab politsei.

§ 15. Ära kuulamine

(1) Menetleja tagab menetlusalusele isikule õiguse olla ära kuulatud enne haldustrahviotsuse tegemist.

(2) Menetleja teeb enne haldustrahvi määramist menetlusalusele isikule kirjalikult teatavaks asjaolud ja põhjendused, millele ta haldustrahvi määramisel tugineb. Menetlusalusele isikule antakse selgituste ja vastuväidete esitamiseks piisav aeg, mis ei või olla lühem kui 15 päeva.

§ 16. Haldustrahvi määramine

(1) Haldustrahvi ja selle suuruse määramisel võetakse lisaks käesoleva seaduse §-des 3 ja 6 sätestatule arvesse järgmist:

- 1) õigusrikkumise toime pannud isiku varaline seisund;
- 2) õigusrikkumise toime pannud isiku õigusrikkumisega teenitud kasumi või välditud kahju suurus;
- 3) õigusrikkumise toime pannud isiku koostöö menetlejaga;
- 4) trahvi tõhusus, proportsionaalsus ja heidutav mõju, hoidmaks ära edasisi õigusrikkumisi;
- 5) Euroopa Liidu määruses ja asjaomases seaduses sätestatud tingimused;
- 6) õigusrikkumist ja selle toime pannud isikut iseloomustavad muud olulised asjaolud.

(2) Vähemolulisema õigusrikkumise eest või kui määratav trahv oleks füüsilise isiku jaoks ebaproportsionaalselt koormav, võib trahvi asemel teha noomituse.

(3) Haldustrahvi ei määrata isikule:

- 1) keda on sama teo eest süüteo menetluses karistatud või kes on selles lõplikult õigeks mõistetud;
- 2) kelle suhtes sama teo kohta läbiviidud kriminaalmenetlus on lõpetatud kriminaalmenetluse seadustiku §-des 202–205¹ sätestatud alustel;
- 3) kelle suhtes sama teo kohta läbiviidud väärteomenetlus on lõpetatud väärteomenetluse seadustiku §-s 30 sätestatud alusel;
- 4) kelle suhtes sama teo kohta läbiviidud haldustrahvimenetlus on lõpetatud otstarbekuse kaalutlusel;
- 5) kellele on sama teo eest määratud haldustrahv või
- 6) kellele sama teo eest määratud haldustrahv on jõustunud kohtuotsusega tühistatud.

§ 17. Haldustrahviotsus

(1) Haldustrahviotsus peab olema kirjalik ja põhjendatud.

(2) Haldustrahviotsuses märgitakse vähemalt otsuse aluseks olevad asjaolud ja tõendid ning põhjendatakse haldustrahvi määramise eelduste täidetust, haldustrahvi määramise vajadust ja haldustrahvi suurust.

(3) Kui isik on esitanud vastuväiteid, tuleb otsuses nendega nõustumata jätmist põhjendada.

(4) Lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatule peab haldustrahviotsus sisaldama järgmist:

- 1) haldustrahvi määranud asutuse nimetus ja kontaktandmed;
- 2) haldustrahvi määranud ametniku ees- ja perekonnanimi ning ametikoht;
- 3) haldustrahvi määramise kuupäev;
- 4) haldustrahvi tasumise tähtaeg ja viis;
- 5) vaidlustamisviide.

(5) Haldustrahviotsuse koostamisele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse § 54, § 55 lõikeid 1 ja 3 ning § 56 lõikeid 2 ja 3.

(6) Haldustrahviotsuse ja riikliku või haldusjärelevalve ettekirjutuse või nende menetluste lõpetamise teavituse võib koostada ühe dokumendina, kui see ei too kaasa õigusselgusetust ega halvenda menetlusaluse isiku arusaamist oma õigustest ja kohustustest. Ühe dokumendi koostamise korral koostatakse see eraldi osadena.

(7) Kui menetleja tuvastab haldustrahvimenetluse käigus, et haldustrahvi määramise eeldused ei ole täidetud, või loobub haldustrahvi määramisest või noomituse tegemisest käesoleva seaduse § 6 lõikes 3 sätestatud otstarbekuse kaalutlustel, teavitab ta sellest menetlusalust isikut.

(8) Haldustrahviotsus toimetatakse kätte haldusmenetluse seaduse 1. peatüki 7. jaos sätestatud viisil, kui asjaomases seaduses ei ole ette nähtud muud kättetoimetamise viisi.

(9) Haldustrahviotsus jõustub, kui selle peale ei ole esitatud kaebust ja kaebuse esitamise tähtaeg on möödunud.

§ 18. Haldustrahviotsuse vaidlustamine

(1) Haldustrahviotsuse saaja, kes leiab, et haldustrahviotsusega või haldustrahvimenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib pöörduda halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras kaebusega halduskohtusse.

(2) Kui haldustrahviotsus tehti käesoleva seaduse § 3 lõikes 11 viidatud riigi haldusorgani suhtes, lahendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud vaidlus Vabariigi Valitsuse seaduse § 101 kohaselt.

§ 19. Haldustrahvi tasumise tähtaeg

(1) Haldustrahv tuleb tasuda menetleja määratud tähtaja jooksul, mis ei või olla lühem kui 30 päeva arvates haldustrahviotsuse jõustumisest.

(2) Isiku, kellele haldustrahv määrati, põhjendatud taotlusel võib menetleja või kohus haldustrahvi tasumise tähtaega pikendada või lubada haldustrahvi tasumist ositi.

§ 20. Haldustrahvimenetluse lõppemine

(1) Haldustrahvimenetlus lõpeb haldustrahviotsuse kättetoimetamisega.

(2) Käesoleva seaduse § 16 lõikes 7 nimetatud juhul lõpeb haldustrahvimenetlus menetlusaluse isiku teavitamisega samas sättes nimetatud asjaolust.

§ 21. Aegumine

(1) Haldustrahvi võib määrata kolme aasta jooksul õigusrikkumise toimepanemisest arvates. Jätkuva või vältava õigusrikkumise korral algab aegumine õigusrikkumise lõppemisest arvates.

(2) Asjaomases seaduses võib ette näha käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud erineva aegumistähtaja, kuid mitte pikema kui viis aastat.

(3) Haldustrahv on määratud aegumistähtaja jooksul, kui menetleja teeb haldustrahviotsuse enne aegumistähtaja lõppemist. Vaidluse korral peab menetleja tõendama tehtud kättetoimetamistoiminguid ning nende tegemise aega.

(4) Täitmisele pööratud haldustrahvi sissenõue aegub, kui seda ei ole sisse nõutud seitsme aasta jooksul jõustumisest.

§ 22. Seaduse rakendamine

(1) Haldustrahvi võib määrata haldustrahvikoosseisule vastava õigusrikkumise eest, mis on toime pandud enne vastava haldustrahvikoosseisu jõustumist, kui sama tegu oli enne kõnealust jõustumist süüteoena karistatav.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul:

- 1) võib haldustrahvi määrata vaid siis, kui teo toimepanemise ajal kehtinud karistusseaduse kohaselt vastab tegu süüteo koosseisule, on õigusvastane ja isik on selle toimepanemises süüdi;
- 2) ei tohi haldustrahvi määrata, kui teo toimepanemise ajal kehtinud karistusseadus välistaks isiku karistamise käesoleva lõike punktis 1 nimetatata põhjusel;
- 3) ei tohi määratava haldustrahvi suurus ületada vastava süüteo eest selle toimepanemise ajal ette nähtud rahatrahvi või rahalise karistuse ülemmäära.

§ 23. Avaliku teabe seaduse muutmine

Avaliku teabe seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 28 lõike 1 punkti 14 ja § 35 lõike 1 punkti 2 täiendatakse pärast tekstiosa „haldusjärelevalve“ tekstiosaga „, haldustrahvimenetluse“;
- 2) paragrahvi 36 lõike 1 punkt 12 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„12) riikliku järelevalve, haldusjärelevalve, haldustrahvimenetluse või teenistusliku järelevalve korras või distsiplinaarkorras tehtud jõustunud ettekirjutusi, otsuseid või muid antud akte ning andmeid kehtivate karistuste kohta;“;
- 3) paragrahvi 40 lõiget 2 täiendatakse pärast tekstiosa „haldusjärelevalvet“ tekstiosaga „, haldustrahvimenetlust“.

§ 24. Avaliku teenistuse seaduse muutmine

Avaliku teenistuse seaduse § 7 lõike 3 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„5) süütegude ja õigusrikkumiste, mille eest on ette nähtud haldustrahv, menetlemine;“.

§ 25. Halduskohtumenetluse seadustiku muutmine

Halduskohtumenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 5 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:
„(2¹) Kui kohus tühistab haldustrahviotsuse osaliselt või täielikult, võib ta koos haldusakti tühistamisega teha ise haldustrahviotsuse. Kohus arvestab haldustrahvimenetluse seaduses sätestatut.“;
- 2) paragrahvi 6 lõiked 1 ja 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(1) Halduskohtumenetluses loetakse haldusaktiks haldusakt haldusmenetluse seaduse § 51 tähenduses, haldusleping haldusmenetluse seaduse § 95 tähenduses, haldustrahviotsus haldustrahvimenetluse seaduse § 17 tähenduses, samuti üksikjuhtumit reguleeriv halduse siseakt.
(2) Halduskohtumenetluses loetakse haldusorgani toiminguks haldusorgani poolt haldusmenetluses ja haldustrahvimenetluses tehtud toiming, samuti haldusorgani tegevusetus ja viivitus avalik-õiguslikus suhtes.“;
- 3) paragrahvi 8 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Kaebus haldustrahviotsuse või haldustrahvimenetluse käigus õiguste rikkumise peale esitatakse kaebaja elu- või asukoha järgi.“;

4) paragrahvi 82 lõiget 3 täiendatakse kolmanda lausega järgmises sõnastuses:

„Haldustrahvimenetluse tõlkimise kulud kaetakse riigieelarvest.“.

§ 26. Haldusmenetluse seaduse muutmine

Haldusmenetluse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Tööstusomandi esemele õiguskaitsese andmise menetlus, riigihangete teostamine ja vaidlustuste lahendamine riigihangete seaduse tähenduses, väärteomenetlus ja süütegude kohtueelne uurimine ning haldustrahvimenetlus ei ole haldusmenetlus käesoleva seaduse tähenduses.“;

2) paragrahvi 38 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Tõendiks võib olla menetlusosalise seletus, dokumentaalne tõend, sealhulgas dokument, asitõend, vaatlus, sealhulgas paikvaatlus, tunnistaja ütlus, eksperdi arvamus, videosalvestis või muu teabetalletus.“.

§ 27. Isikuandmete kaitse seaduse muutmine

Isikuandmete kaitse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 tekst loetakse lõikeks 1 ning paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 83 lõigetes 4–6 sätestatud juhtudel ja määras haldustrahvide määramisel kohaldatakse haldustrahvimenetluse seadust.“;

2) paragrahvid 62–70 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahv 72 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 72. Isikuandmete töötlemise nõuete rikkumine

(1) Isikuandmete kaitse selliste nõuete rikkumise eest, mis ei ole hõlmatud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 83 lõigetega 4–6, ning kui puuduvad käesoleva seaduse §-s 71 ja karistusseadustiku §-des 157 ja 157¹ sätestatud süüteo koosseisud, - karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, - karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.“.

§ 28. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

Kriminaalmenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 14 lõiget 2 ja § 274 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „väärteo“ sõnadega „või haldustrahviga karistatava õigusrikkumise“;

2) paragrahvi 71 lõike 2 punktis 1 asendatakse sõnad „kuriteo või väärteo“ tekstiosaga „kuriteo, väärteo või haldustrahviga karistatava õigusrikkumise“;

3) paragrahvi 206 lõiget 4 täiendatakse pärast tekstiosa „väärteo-“ tekstiosaga „, haldustrahvi-“.

§ 29. Riigi õigusabi seaduse muutmine

Riigi õigusabi seaduse § 4 lõiget 3 täiendatakse punktiga 6¹ järgmises sõnastuses:
„6¹) isiku esindamine haldustrahvimenetluses;“.

§ 30. Täitemenetluse seadustiku muutmine

Täitemenetluse seadustiku § 2 lõiget 1 täiendatakse punktiga 11¹ järgmises sõnastuses:
„11¹) kohtuvälise menetleja haldustrahviotsus;“.

§ 31. Väärteomenetluse seadustiku muutmine

Väärteomenetluse seadustiku § 29 lõike 1 punkti 4 täiendatakse pärast sõna „kuriteo“ sõnadega „või haldustrahviga karistatava õigusrikkumise“.

§ 32. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2021. aasta 1. veebruaril.